

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Distinctio Quinta. De Acquisitione Dominij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO V.

De Acquisitione Dominiij,

QUÆSTIO I.

De modis generatim acquirendi rerum Dominium, Bonis que incertis, ac Theauris inventis.

1. **A**dvertendum, quod res corporales, quæ sub dominio proprietatis cadere possunt, generatim sint duplicis generis. Quædam enim etiamnum nullius sunt, sed carent proprio domino: uti sunt gemmæ in litore maris, pisces maris, volucres cæli, & alia hujusmodi, quæ necdum in dominium cuiuspiam devenerunt. Et horum dominium potissimum acquiritur Occupatione; id est, talia fiunt regulariter primo occupantis.

Res corporales alia, quæ carent domino

2. Aliæ verò res corporeæ sunt, quæ habent dominum. Et hæc rursus distinguuntur in eas, quæ habent certum dominum: uti sunt bona Petri, bona Pauli, &c. Et in eas, quæ habent dominum incertum, id est talem, de quo ignoratur, quis ille sit; ut si invenio rem perditam ab altero, & nescio quis ille sit. Et hæc alio nomine solent dici *Bona incerta*.

Alia, quæ habent dominum, certum vel incertum.

3. **CONCL. I.** Tribus præsertim modis generatim rerum corporalium dominium acquiri solet. I. Jure naturali, seu Gentium: & hoc fit multipliciter, nimirum Occupatione, Nativitate, Alluvione, Specificatione, Accessione, Confusione, Commixtione, Edificatione, Plantatione, Fructuum perceptione, & Traditione; de quibus plura in progressu. II. Solet acquiri rerum dominium jure Civili, atque Canonico; idque contingit potissimum mediante Præscriptione, atque Usucapione, utpote quæ ad magis conservandam pacificam hominum conversationem, præcludendâque infinitas lites, per leges tum Civiles, tum Ecclesiasticas, fuit introducta & constituta. (a) III. (a) De hoc Acquiritur rerum dominium privatâ hominum voluntate, Dist. seq. dum per varias conventiones, pacta & contractus, homines per totum.

Quibus modis generatim acquiritur rerum dominium?

H h h

do

(b) De hoc dominium rerum sibi antea propriarum in alios transferunt,

agetur (b)

Tract. 8.

per totum.

Quid de

modo ac-

quirendi re-

rum domi-

nium Jure

belli?

(c) Tract.

4. Dist. 7.

Quaest. 4.

Res, quæ

nullius sunt,

Jure Naturæ

fiant primò

occupantis.

Limitatur

hoc,

Bona incer-

ta, quæ, &

ad quid te-

neatur ea-

rum inven-

tor?

An dominus

amittat re-

4. His addi posset modus acquirendi rerum dominium Jure belli (intellige) justii. Verum modus iste potest comprehendere sub primo, quo acquiritur rerum dominium Jure Gentium, & commodè reducitur ad Occupationem: quamvis enim hæc potissimum habeat locum in ijs rebus, quæ antea nullius sunt, ac proinde Jure Gentium fiunt primò occupantis, tanquam potioris; tamen ad Occupationem etiam reduci possunt capta ab hostibus, eò quòd & hæc, si sint mobilia, regulariter fiant primò occupantis, ut alibi dictum. (c)

5. CONCL. II. Res illæ, quæ nullius sunt, Jure Naturæ ac Gentium fiunt primò occupantis, nisi lege aliquâ humanâ earum dominium cuiquam alteri applicetur. Ita communis; habeturque expressum §. Fera. Instit. de Rerum divisione, ibi: Fera igitur bestia, & volucres, & pisces, & omnia animalia, quæ mari, celo, & terrâ nascuntur, simul atque ab aliquo capta fuerint, Jure Gentium statim illius esse incipiunt: quod enim antè nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur.

Additur notanter in Conclusionem, nisi lege aliquâ humanâ earum dominium cuiquam alteri applicetur. Nam tunc esset standum dispositioni talis legis communis, utpote justæ, atque autoritate publicâ in bonum Communis latæ: prout fit in bonis vacantibus, id est, in bonis morientium sine hærede; hujusmodi enim bona, quamvis dominum amplius non habeant, non fiunt primò occupantis, sed ex dispositione Juris applicantur Fisco.

6. CONCL. III. Bona incerta (id est, ea quæ quidem dominum habent, sed ignoratur, quis ille sit; uti sunt bona casu amissa, & ab altero inventa, aut quæ in periculo naufragij projecta fuerunt in mare, & postmodum ad littus evaserunt.) Hujusmodi, inquam, bona incerta quisquis repererit, obligatur ea restituere veris dominis, si eos dignoscere possit, teneturque ad dominos illos dignoscendos moralem diligentiam adhibere. Ita Doctores communiter post D. Augustinum lib. 50. Homiliarum, Hom. 9. & refertur. c. Si quid. 14. q. 5. ibi: Si quid invenisti, & non reddidisti, rapuisti: quantum potuisti, fecisti. Ratio est: quia ille, qui ejusmodi res amisit, earum dominus esse non desinit: atqui unaquæque res debet reddi domino suo; ergo.

7. Nec obstat, quòd rerum mobilium deperditarum, ita ut ignoremus ubi sint, illicò amittamus possessionem, arg. l. Si id

id quod. ff. de Acquir. possess. ibi: Si id quod possidemus, ita perdidimus, ut ignoremus ubi sit, desinimus possidere. Resp. enim primò, hoc non procedere, si adhuc adhibemus diligentem inquisitionem ad recuperandum ejusmodi rem amissam: nam quamdiu intendimus, querimus, & sollicitamus, ut inveniatur, necdum penitus perditæ est possessio ipsius; sed retinetur adhuc civilis possessio, cum spe recuperandi etiam naturalem, uti notavit Zafius ad cit. l. Si id quod. n. 5. & n. 8.

Resp. secundò, quamvis rerum deperditarum, ita ut post frustra adhibitam diligentem inquisitionem ignoremus, ubi sit, amittamus possessionem, non tamen idcirco perdimus ipsarum dominium: siquidem facilius amittitur rerum possessio, quam dominium: l. Si quis vi. ff. de acquir. possess. cum similibus. Quia igitur dominium rei deperditæ remanet adhuc penes priorem dominum, hinc oritur obligatio restituendi vero domino, si inveniatur: & quorundam contraria persuasio meritò reprobaratur à D. Hieronymo in lib. Levit. ac refertur c. Multi. 14. q. 5. illis verbis: Multi sine peccato putant esse, si alienum, quod invenerint, teneant: & dicunt, Deus mihi dedit: cui habeo reddere? Discant ergo peccatum hoc esse simile rapina, si quis inventa non reddat.

8. CONCL. IV. Quòd si post diligentem inquisitionem factam dominus alium rerum incertarum, v. g. amissarum, & ab alio inventarum, amplius dignosci non possit, juxta communem magisque piam sententiam ex erunt pauperibus erogandæ, aut in alios pios usus infumendæ; quamvis non desint Doctores, probabiliter asserentes, quòd res illæ inventæ licitè ab inventore retineri possint, si post diligentem inquisitionem factam dominus illarum non compareat. Ratio primæ partis est: quia si res ipsæ domino amplius restitui non possunt, saltem restitui & applicari debent ijs, quibus velle dominus præsumitur, ut applicentur: atqui tales sunt pauperes, & aliæ piæ causæ; nam quilibet rationabiliter velle præsumitur, res suas applicari pauperibus, aut alijs pijs causis, ad remedium animæ suæ, si eas aliâ ratione acquirere nequeat.

Altera nihilominus pars Conclusionis probatur au h- Refertur aliorum sententia.
finitate Doctorum satis gravium, qui eam probabilem censent; inter quos sunt Lessius lib. 2. cap. 14. num. 48. Layman lib. 3. tract. 1. cap. 5. num. 24. Herincx disp. 4. de Justit. & jure, q. 8. num. 149. Maltrius disp. 3. Theol. Moral. num. 52. Socus, Petrus Navarrus, Ledesma, Medina, & alij: siquidem nullo (inquirent) claro

claro Jure naturali, aut Ecclesiastico, prohibetur inventor ejusmodi bona inventa retinere. Quinimò videtur Communitas hominum in talem retentionem tacitè consentire: siquidem hac ratione compensari solent fortuita rerum amillarum damna; & qui hodie amisit, cras casualiter inveniendò rem alterius, cujus dominus post adhibitam debitam diligentiam investigari nequit, rursus refarcire poterit jacturam rei suæ antea deperditæ.

Thesaurus
quid?

9. CONCL. V. *The-saurus est vetus quædam depositio pecunie, cuius non extat memoria, ut jam dominum non habeat.* Ita definitur The-saurus l. *Nunquam. ff. De acquirendo rerum dominio*; & sequuntur Do-ctores communiter. Dicitur, *depositio pecunie*: ubi sub nomine pecunie intelliguntur quævis opes mobiles, puta gemmæ, vasa, ca-tenæ, nummi aurei & argentei. Et additur, *vetus*: quia si non sit vetus, adeò quòd amplius non extet memoria ejus, non censetur The-saurus propriè dictus.

The-saurus
inventus,
cujus sit?

10. CONCL. VI. Spectato Jure naturali, & Gentium, The-saurus propriè dictus transit in dominium inventoris, utpote primò occupantis; spectato tamen Jure communi Civili opus est distinctione. Ita Lessius *lib. 2. cap. 5. num. 5.* Layman *loc. cit. num. 23.* & alij. Ratio primæ partis est: quia, quæ nullius sunt, Jure naturali & Gentium fiunt primò occupantis: atqui The-saurus propriè dictus nullius est, cum jam dominum non habeat; ergo. Nec obstat, quòd forsan ex signis possit cognosci, à quorum Majoribus fuerit reconditus. Resp. enim, hoc nihil referre; quia, quod definit tanto tempore possideri, cessavit pariter esse in dominio cujusquam. Et huic parti favet textus cit. l. *Nunquam. ff. de acquirendo rerum dominio*; ubi post datam The-sauri definitionem illicò subjungitur: *Sic enim sit ejus, qui invenerit, quòd non alterius sit.* Verùm Glossa ibidem hoc intelligit, quando quis in suo fundo The-saurum invenit; aliàs verò dicendum censet, prout habetur l. 1. *C. de The-sauris, lib. 10. & §. The-saurus. Instit. de Rerum division.* quæ est altera pars nostræ Conclusionis. Pro-cujus intelligencia sit

Quid dicen-
dam specta-
to Jure Ci-
vili?

11. CONCL. VII. Spectato Jure Civili, The-saurus in proprio fundo inventus, totus est inventoris: si verò in alieno fundo, non datà ad hoc operâ, sed fortuitò The-saurum quis invenerit, utpote arando terram, vel alio quocunque casu, dimidium erit domini fundi, & dimidium inventoris. Ita expressè habetur in Jure Civili, cit. l. 1. *C. de The-sauris, lib. 10. & §. The-saurus.*

saurus. Instit. de Rerum divisione. Et quidem, cum hæc constitutio poenalis non sit, sed secundum æquitatem naturalem lata, ac definitiva proprietatis rerum, videtur obligare in conscientia ante Judicis sententiam; prout notant Lessius, & Layman *loc. cit.* post Covarruviam, Cajetanum, Navarrum, & alios, & concordant proximè dicta *n. 6.*

12. CONCL. VIII. Quòd si quis datâ operâ in alieno fundo Theaurum scrutetur, atque inveniatur sine consensu domini, totum fundi domino reddere compellendus est, atque ulterius puniendus: si autem Theaurus arte magicâ, quamvis in proprio fundo, repertus fuerit, tunc totus Fisco adjudicabitur per sententiam Judicis, idque sit in poenam criminis. Ita habetur *cit. L. 1. C. de Theauris, lib. 10.* & sequuntur Doctores communiter. Quamvis Herincx *loc. cit. n. 148.* rectè notet, quòd hæc dispositio Juris, utpote poenalis, non obliget ante sententiam Judicis, ad instar aliarum poenarum.

Quid si theaurus inveniatur in alieno fundo, vel arte magicâ?

13. CONCL. IX. Qui scit alicubi Theaurum latere, & emit locum, antequàm effodiat, nullam facit venditori injuriam, & fit dominus totius Theauri postmodum eruti. Ita desumitur ex *l. A tutore, ff. de Rei vindicat.* & tenent Lessius, Herincx *num. 149.* alique passim. Ratio est: quia eruit postea Theaurum ex proprio fundo, nec tenebatur priori domino indicare ipsum, immò neque hic fuit in ejus dominio. Huc quadrat Parabola à Christo allata de Margarita pretiosa, inventa in agro, quem idcirco quis emisit legitur *Matth. c. 13.*

An licitum sit emere fundum, in quo scitur latere theaurus?

QUÆSTIO II.

De Venatione & Piscacione, ac varijs ipsam concernentibus.

14. CONCL. I. Non obstante, quòd feræ sylvestres sub nullo dominio existant, ac proinde spectato Jure Gentium fiant primò occupantis, *arg. §. Fera, Instit. de Rerum divis.* adhuc tamen possunt Principes venationem, & piscationem, & captionem hujusmodi animalium ex rationabili causa alijs interdicare. Ita Covarruvias *part. 2. in reg. Peccatum. §. 8.* Lessius *cit. cap. 5. num. 33. & seqq.* & alij satis communiter, quamvis non detulerint oppositum tenentes, quos referunt iidem Authores.

Possunt Principes venationem, & piscationem interdicare.

H h h 3

Con.

Conclusio desumitur in primis ex receptissima praxi, qua in ple-
risque Regnis, ac Provincijs, Principes talem faciunt prohibicio-
nem. Accedit ratio: quia populus potest cedere jure suo; un-
de cum Principibus convenientem suo Fastigio apparatus, atque
honestas pro sua Dignitate recreationes populus concedere te-
neatur, consuetudine hoc jus Principibus concessum esse, dicen-
dum est. Idipsum suadet ex eo: quia quilibet potest alium
prohibere, ne in suo fundo venationem, aucupium, vel piscatio-
nem exerceat; ergo & Princeps pro suo territorio. Antecedens
patet ex *l. Item si fundi. ff. de Usufructu*, ubi dicitur, *Aucupiorum quo-
que & venationum redditum ad fructuarium pertinere*. Et §. *Ferz. Instit.*
de *Rer. divis.* Planè qui alienum fundum ingreditur venandi, aut aucu-
pandi gratiâ, potest à domino, si is prouiderit, prohiberi ne ingreditur.

Solvitur in-
stantia.

Jus Naturæ
aliud præ-
ceptivum,
aliud per-
missivum.

15. Nec dicas. Jure Naturæ & Gentium licitum est, animalia
libera capere: atqui Princeps non potest tollere Jus Naturæ;
ergo. Resp. enim, venationem esse Jure Naturæ licitam eatenus
solum, quatenus ipsa non est prohibita Jure Naturæ, sicuti fur-
tum; non autem sic, quasi ejus prohibitio ob rationabiles causas
certis personis facta, sit contra Jus Naturæ. Hinc sic explicatâ
majori, distinguitur minor: Princeps non potest tollere Jus Na-
turæ præceptivum; id est, illud, quo quidpiam Jure Naturæ præ-
cipitur, aut prohibetur, conceditur: non potest tollere Jus Na-
turæ negativum, seu permissivum tantum, & quoad unum vel
alterum objectum determinatum, præsertim accedentibus justis
causis, negatur minor, & consequentia. Quia multa sunt Jure
Naturæ permessa & licita, quæ tamen justis de causis Jure huma-
no postmodum prohibentur; alioquin certè nec esus carniùm
posset pro certis diebus ab Ecclesia interdici, cum sit Jure Naturæ
licitus, id est, non prohibitus hoc jure.

Qui contra
justam pro-
hibitionem
venatur,
peccat, te-
neturque
damnum
compensa-
re.

16. CONCL. II. Qui stante tali prohibitione, in loco publi-
co, seu per industriam humanam non concluso venatur, vel in
publicis lacubus seu fluminibus piscatur, aut aucupio volucres
capit, peccat contra justam prohibitionem, atque virtutem Justi-
tiæ, & obligatur ad compensationem damni illati; quamvis ac-
quirat dominium feræ captæ, atque ad istius restitutionem non
teneatur. Ita Sannig. *dist. 6. de Justitia, q. 2. n. 14.* Lessius *loc. cit. n. 43.*
Tannerus *tom. 3. disp. 4. q. 6. n. 355.* & alij. Ratio primæ partis de-
sumitur ex dictis *num. 14.* nam talis non solum agit contra justam
prohibitionem, sicque ratione commissæ inobedienciæ puniri
me-

meretur; sed etiam violat jus venandi, piscandi, in tali loco alteri competens.

17. Num autem in particulari casu isthæc obligatio restituendi, sive compensandi damnum illatum, sit gravis, nec ne, judicandum erit ex qualitate injuriæ, vel læsionis juris venandi, piscandi, &c. Principi, vel Reipublicæ competentis: item ex gravitate damni illati, utputà si animalia capta sint magni pretij, & multa, adeò ut soboles ferina notabiliter extinguatur; vel si ob frequentiam venationis feræ sint redditæ fugaces &c. de quibus plura citatus Lessius, Tannerus, Lugo *disp. 6. de just. & jure, sect. 7.* & alij, arbitranes, quòd unam alteramve feram capere, non censetur notabiliter damnosum, ita ut attingat culpam mortalem.

Quando censetur gravis obligatio damni compensandi?

18. Altera pars Conclusionis ex eo probatur: quia talis fera sylvestris, vel avis, etiamnum gaudet naturali suâ libertate, ac proinde necdum est sub dominio Principis, aut domini fundi, sed est nullius; ergo transit in dominium primò occupantis, qualis in proposito censetur is, qui capit eam. Ex quo protinus sequitur, quòd is non teneatur restituere feram captam, utpote quæ antè nullius erat, & per capturam facta est sua.

Is tamen acquirit dominium Feræ captæ.

19. Si dicas, hanc Conclusionem sibiipsi contradicere, dum nunc admittit, feram sylvestrem transire in dominium capientis, veluti primò occupantis; & tamen in priori parte asserit, talem peccare contra virtutem Justitiæ, ac teneri ad restitutionem. Resp. negando illatum: nam quantum ad propositum, ac stante præfatâ prohibitione venandi, piscandi &c. duplex jus considerari potest. Primò quidem, ipsum jus venandi, piscandi &c. in tali loco: & hoc, stante ejusmodi justâ prohibitione, competit Principi, vel Domino territoriali, læditurque per venationem, vel piscationem ipsò invito ab altero factam. Secundò, jus in ipsam feram: & hoc non competit Principi, vel Domino territoriali, sicque per capturam feræ sylvestris, seu gaudentis suâ naturali libertate, non læditur. Unde fit, quòd ratione prioris juris læsi teneatur is, qui venatur vel piscatur in loco publico prohibito, ad competentem restitutionem, seu recompensationem damni illati: ratione alterius verò, utpote reverà in feram non habiti, ad nihil teneatur.

Solvitur inæstantia. Duplex jus in proposito considerari potest.

20. Dicitur notanter in Conclusionem, *in loco publico, seu non concluso.* Nam præsens Conclusio solùm intelligenda est de ijs animalibus, quæ necdum sunt mansuefacta, neque capta, atque

in
quid de animalibus domesticis,

vel in certo
loco con-
clusis?

in certo loco inclusa. Secus enim dicendum foret de animalibus naturam mansuetis & domesticis, uti sunt gallinæ, anates domesticæ, oves, boves, porci, & huiusmodi; quæ proinde, si potestatem dominorum longius aberrando evaserint, capere non licet, vel si ab aliquo capiuntur, sunt dominis restituenda: alioquin furtum committeretur, §. Gallinarum, Instit. de Rerum divis. Similiter licitum non est capere feras naturam sylvestres, sed certo in loco iam conclusas, v. g. in hortis, vel in nemoribus muro circumdatis, aut pisces ex piscinis &c. Talia enim animalia iam non amplius gaudent suam naturali libertate, sed cum per industriam humanam contineantur sub tali certa custodia, existunt sub dominio eius, qui est dominus illius horti, nemoris, piscinæ &c.

An fera la-
queo intri-
cata sit exi-
mentis, vel
laqueum
ponentis?

21. Quæres, cui competat dominium feræ laqueo intricatæ, aut piscis nassâ conclusi, si eximatur ab alio, quam ponente laqueum, vel nassam? Resp. hic variare Doctores: nam aliqui dominium adjudicant ejusmodi feras eximenti, arg. l. In laqueo, ff. De acquir. rerum dominio, ubi Summarium sic habet: *Quod in laqueum meum incidit, non est meum, nisi manualiter capiat*; nonnulli autem videntur tenere oppositum. Verum rectius distinguitur cum Sannig. cit. dist. 6. q. 2. n. 1. & 2. Tannero loc. cit. n. 356, & alijs: quia vel fera, aut piscis, inextricabiliter concludebatur laqueo, live nassâ; vel ita duntaxat, ut diu luctando sese adhuc expediret. Si primum, fit tendentis laqueum, vel ponentis nassam: quia nihil interest, an manu, vel instrumento quis feram apprehendat. Si secundum, fit eximentis illam feram, utpote quæ adhuc, antequam eximeretur, & censebatur habere naturalem libertatem. Et hoc totum videtur velle textus cit. l. In laqueo, si benè perpendatur.

QUÆSTIO III.

De alijs modis acquirendi rerum Dominium jure Gentium.

Inter mo-
dos acqui-
rendi rerum
dominium
est Nativi-
tas.

22. Secundus modus acquirendi rerum dominium jure Gentium, est *Nativitas*; per quam nostra fiunt, quæ ex animalibus nostro dominio subjectis nascuntur; uti habetur §. Item ea, Instit. de Rerum divisione. Unde cui competit dominium, vel saltem usufructus pecudum, utputa ovium, equorum, vac-

carum, & huiusmodi, etiam agnorum, hinnulorum, & vitulorum ex ipsis natorum dominium acquirit.

23. Tercius modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Alluvio*. Porro *Alluvio* est incrementum latens, quo flumen tuo fundo paulatim aliquid adjicit, & adeò latenter, ut vix notari queat, quantum quovis momento accedit. Et quod per huiusmodi Alluvionem agro tuo flumen adjicit, Jure Gentium tibi acquiritur. Quòd si verò vis fluminis non latenter, sed apertè partem de prædio tuo detraxerit, & vicini prædio appulerit, palàm est, eam tuam permanere; prout clarissimè habetur §. *Præterea*. *Instit. eod.*

Alluvio, & quando?

24. Quartus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Specificatio*: per quam intelligitur formatio, seu introductio formæ, vel quasi formæ in alienam materiam, vel partim alienam, partim propriam. Sic qui bonâ fide, & nomine proprio, ex sua & aliena lanâ vestimentum confecit, hac ratione ejus dominus efficitur, quamvis domino lanæ alienæ sit restituendus valor ipsius lanæ. Verùm hic modus acquirendi rerum dominium nonnullas habet limitationes, de quibus agitur §. *Cùm ex aliena*. *Instit. de Rerum divisione.*

Specificatio

25. Quintus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Accessio*; cùm videlicet quid ornatùs causâ alteri rei accedit, seu adjicitur: tunc enim, licet hoc pretiosius sit, quàm id cui adjicitur, Accessionis jure acquiritur domino rei illius, cui adjectio facta est. Sic si vesti tuæ intexatur purpura aliena, purpura vesti cedit, prout dicitur *loc. cit. §. Si ramentum*. Addunt autem circa hoc Doctores limitationem, nisi purpura facillè, atque sine læsione vestimenti possit eximi: tunc enim purpura illa esset separanda, suoque domino in specie petenti reddenda; alioquin autem sufficit pretium ejus reddere.

Accessio;

26. Sextus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Confusio*. Cui accedit Septimus, qui est *Commixtio*: & hæc differt à Confusione penes hoc, quòd in Commixtione corpora separata inter se quoad substantiam remaneant, prout fit in commixtione duorum frumentorum inter se; in Confusione verò corpora in unum coeant, prout fit in permixtione mei & tui vini per errorem, aut industriam, in eodem dolio factâ.

Confusio, & Commixtio & quomodo differant?

27. Porro de his duobus modis in Jure, §. *Si duorum*. & §. *Quòd si frumentum*. *Instit. de Rerum divis.* sequentes regulæ ponuntur. Prima, loquens de Confusione, talis est. Quando utriusque vo-

Regula pro Confusione materiã.

luntate confunduntur materiae duorum dominorum, veluti si vina sua confuderint, aut ex vino & melle mulsum fecerint, totum corpus inde resultans utriusque commune est: idem dicendum, licet non voluntate amborum dominorum, sed fortuito, illa confusio facta fuerit.

Alia regula
pro com-
mixtione
specierum.

28. Altera regula, loquens de Commixtione, sic habet. Quando species duorum dominorum, utputa frumenta, ex utriusque voluntate commiscantur, efficiuntur communes: quia ex consensu utriusque singula v. g. grana, quae cujusque propria fuerant, mutuo communicantur. Quod si casu ea commixtio facta fuerit, aut unus miscuerit sine alterius consensu, non fit ali- quid commune: quia singula corpora in sua substantia du- rant, ac proinde non magis isto casu fit commune frumentum, quam grex intelligitur esse communis, si pecora unius mixta fuerint pecoribus alterius. Unde tunc arbitrio iudicis aestiman- dum erit, quale cujusque frumentum fuerit; vel (juxta Glos- sam ibidem) ut cuiuslibet tantum frumentum restituatur, quan- tum fuit suum, quando non apparet, quodnam fuerit suum.

Specialis
regula pro
Commix-
tione num-
morum.

29. Speciale quid habetur in pecunia, sive nummis, l. Si alieni. ff. de Solutionibus, ibi: *Si alieni nummi, in scio vel invito domi- no, soluti sunt, manent ejus cujus fuerant (& sic ante aliam mixtio- nem, postquam discerni nequeant, non fiunt accipientis.) Sed si mixti alijs sunt, ita ut discerni non possint, ejus fieri qui accepit, in libris Cassij scriptum est, ita ut furti actio domino cum eo, qui dedisset, competeret.* Et hoc est speciale in nummis, ut hi commixti proprijs nummis, ita ut amplius discerni nequeant, transeant in dominium accipientis, sive bona, sive mala fide, v. g. a fure. emente a mercatore pannum, dati fuerint: sic tamen, quod domino competat actio furti contra dantem, puta contra furem, qui illam pecuniam abstulit, & mercatori dedit. Quinimo & ipse fur, facta semel commixtione pecuniae furtivae cum propria, acquirit illius dominium, sed dun- taxat imperfectum, hoc est, cum obligatione tantundem resti- tuendi, quantum furto abstulit.

Cur nummi
post Com-
mixtionem
fiant acci-
pientis, non
aliae res?

30. Porro in assignanda disparitate inter commixtos num- mos, & grana frumenti, & quod illi transeant in dominium ac- cipientis post commixtionem, non grana sine mutua utriusque domini voluntate commixta, laborant Doctores. Congruen- tia tamen esse potest: tum quia majus periculum est in nummis, utpote praeter caeteris rebus furto expositis, ac ne eorum dominium semper maneat incertum: tum quia nummi a publica aestimatio-
ne

ne suum habent valorem, atque statim, ut expenduntur & commiscantur, intelliguntur consumpti; non sic grana frumenti alijs permixta.

31. Octavus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Ædificatio*. De hac §. *Cum in suo. Instit. de Rerum divis.* statuitur primò, quòd si quis in suo solo seu fundo domum ex aliena materia bonâ fide ædificaverit, ipse fiat dominus ædificij: quia omne, quod solo inædificatur, solo cedit. Veruntamen dominus materiæ, quamvis eam stante ædificio vendicare non possit, potest tamen petere satisfactionem pro materia; & si aliquâ de causâ dirutum sit ædificium, atque ipse materiæ æstimationem necdum accepit, potest hanc vendicare in specie. Deinde decernitur ibidem, quòd si quis vicissim alieno solo scienter ex sua materia domum ædificat, non solum tunc ædificium solo cedat, atque illius fiat dominus, cujus est solum; sed insuper ædificans amittat proprietatem materiæ, ita ut diruto ædificio eam vendicare non possit: quia sic temerè ædificando, suâ voluntate materia illa censetur esse alienata; videtur enim donâsse, quod nullo jure urgente concedit. Verùm hoc iterùm habet suas limitaciones, de quibus Jurisconsulti.

Ædificatio, quomodo sit modus acquirendi rerum dominium?

32. Nonus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Plantatio*: de qua §. *Si Titius. Instit. eod.* habetur, quòd si quis alienam plantam in suo solo posuerit, ipsius erit; & e converso, si quis suam plantam in alieno solo posuerit, v. g. in solo Titij, erit alterius, nempe Titij; dummodò radices egerit (nam antequàm planta radices egit, ipsius permanet, cujus fuerat antea.) Quia sicut ædificia, ita multò magis plantæ & arbores solo cedunt; utpote cùm à terra sustententur, capiântque inde alimentum, vitam & incrementum suum; atque hinc Jure Gentium fiunt illius, cujus est solum. Æstimationem tamen plantæ, atque impensi laboris mercedem repetere potest, qui in alieno solo plantas posuit, vel frumenta conseruit, dummodò id bonâ fide factum sit; prout ibidem §. *seq.* subjungitur, atque in simili dictum est *num. præc.* de ædificante in alieno fundo.

Item Plantatio.

33. Decimus modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est *Fructuum perceptio*. Porro de hoc modo sic habetur §. *Si quis à non domino. Instit. de Rerum divis.* *Si quis à non domino, quem dominum esse credebat, bonâ fide fundum emerit, vel ex donatione, aliâve qualibet justa causa equè bonâ fide acceperit, naturali ratione placuit, fructus, quos percepit, ejus esse pro cultura & cura. Et ideò si postea domi-*

Fructuum perceptio.

nus supervenerit, & fundum vendicet, de fructibus ab eo consumptis agere non potest. Ei verò, qui alienum fundum sciens possederit, non idem concessura est: itaque cum fundo etiam fructus, qui consumpti sunt, cogitur restituere. Hæc ibi. Ex quibus patet, quòd bonæ fidei possessor Jure Gentium fructus faciat suos, nec eos consumptos teneatur restituere vero domino, si is postmodum comparuerit, & fundum evicerit: etsi secus sit de malæ fidei possessore, nam is etiam fructus perceptos cogitur restituere.

Et Traditio.

34. Ultimus tandem modus acquirendi rerum dominium Jure Gentium, est Traditio; de qua §. Per traditionem. Infit. eod. dicitur sic: Per traditionem quoque jure naturali res nobis acquiruntur; nihil enim tam conveniens est naturali æquitati, quàm voluntatem domini, volentis rem suam in alium transferre, ratam haberi; & idèò cujuscumque generis sit corporalis res, tradi potest, & à domino tradita alienatur. Hæc ibi.

Solvitur instantia.

35. Nec obstat, quòd Traditio fiat privatâ voluntate hominum, rem suam in alios transferentium; ac proinde malè videri possit, quòd Traditio connumeretur inter modos acquirendi rerum dominium Jure Gentium. Resp. enim negando sequelam: quia, quamvis Traditio fiat privatâ voluntate hominis, rem suam alteri tradentis, huic tamen Traditioni Jure Gentium, atque naturali, convenit potestas transferendi rerum dominium in alios. Sicut à pari, quamvis Occupatio rei sub nullius dominio existentis fiat industria humanâ, atque voluntate privatâ cujuspiam rem illam suo labore occupare satagentis: jus tamen, seu potestas transferendi rerum dominium in primò occupantem, convenit Occupationi ex Jure Naturæ, atque Gentium, & non solùm ex constitutione quadam humana (prout id convenit Præemptioni, juxta dicenda Distinct. sequenti) atque idèò sicut Occupatio, ita & Traditio, meritò connumeratur inter modos acquirendi rerum dominium Jure Gentium.

